GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ SIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Šibensko izdanje (II)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju. | Utorak 2 marta 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 50

Oviedo neosvojiv

Bojazan od bjegunaca — Manevri engleske flote pred Gibraltarom — Milicioneri potpali pod vojni sud

SALAMANKA, 1 marta (h) Gubitak Malage pokušavaju ljevičari da pariraju osvojenjem Oviedo. Punih pet dana vodili su se ogorčeni napadi ljevičara i Baska na ovaj grad. Njihova tedencija bila je da grad opkole i da ga na način od nacionalističke pozadine. Specijalna odelenja Baska napadala su na utvrđeni grad, ali bez uspieha. Svi napadaji bili su odlučno odbijeni i danas je grad potpuno u rukama nacionalista.

PARIZ, 1 marta (h) Nacionalistički ratni brodovi zapljenili su brod valencijske vlade „Fernando Ibara" i odveli ga u jednu od svojih baza.

AVILA, 1 marta (h) Peta nacionalistička divizija nad položajima Siera San Husto razbila je neprijateljske kolone. Ljevičari su ostavili na bojištu mnogo mrtvih.

LONDON, 1 marta (h) Admiralitet je objavio saopštenje da će se manevri koji su se imali održati u zapadnom djelu Sredozemnog mora, zbog naročitih prilika koje u ovom kraju momentalno vladaju, održati na Atlantiku u visini Gilbraltara. Na ovim će manevrima uzeti učešća domovinska i sredozemna flota. Manevri će se završiti kod rta Spartela u Maroku. Na ovim manevrima biće pokazana puna snaga britanske flote.

Velika spoljnopolitička debata engl. parlamenta

LONDON, 1 marta (h) Sutra u jutro počinje u parlamentu velika debata po spoljnoj politici vlade g. Baldvina. Očekuju se značajni govori Loyd Georga i ministra Edena.

LONDON, 1 marta (c) Potvrdjuju se vijesti da će ministar presjednik g. Baldvin deset dana po krunisanju Gjordja VI, koji će biti koncem maja, podnjeti ostavku i povući se iz političkog života. Njega će nasljediti kako je već poznato Nevil Čemberlen.

Smrtna osuda za izgrednike

LONDON, 1 marta (h) DNB javlja: Kralj Ibn Saud izdao je naredbu po kojoj će se otsad kažnjavati smrću svi oni njegovi podanici koji uzmu učešća u nemirima u Palestini. U vezi s ovom naredbom podvostručene su patrole na državnim granicama.

3 smrtne osude zbog spijunaže

SOFIJA. 1 marta (h). Velika špijunska afera dobila je sinoć kasno svoj epilog presuda suda u Staroj Zagori. Sud je osudio na smrt trojicu optuženih od kojih su dvojica Bugari a treći Turčin.

SALAMANKA 1 marta (h) Opština grada Valencije uputila je svima ljevičarskim opštinama cirkular u kome ih poziva da odmah prestanu sa slanjem bjegunaca u Valenciju. Grad koji je donedavno imao tristo hiljada stanovnika, danas je od nadošlih bjegunaca narastao na osamstotina hiljada. Zbog toga grad nije više u mogućnosti da prima bjegunce s juga.

SALAMANKA, 1 marta (h). Madridske službene novine donose uredbu po kojoj od danas milicionari potpadaju pod vojni sud. Ova je uredba donesena kao prinudna mjera na brojne ispade i ne pokornost milicionera svojim starešinama.

Francuska u strahu pred građanskim ratom

PARIZ, koncem februara. (t. p.) Francusko—Sovjetski pakt izazvao je toliko medjunarodnih komplikacija u poslednje vreme, da se zasada potpisivanje jednog vojnog saveza izmedju Francuske i Sovjetske Rusije smatra neželjenim. Prema tome, ceo taj sporazum, uprkos mogućnostima koje nagoveštava, praktično nema velikog značaja bez ovog formalnog dodatka.

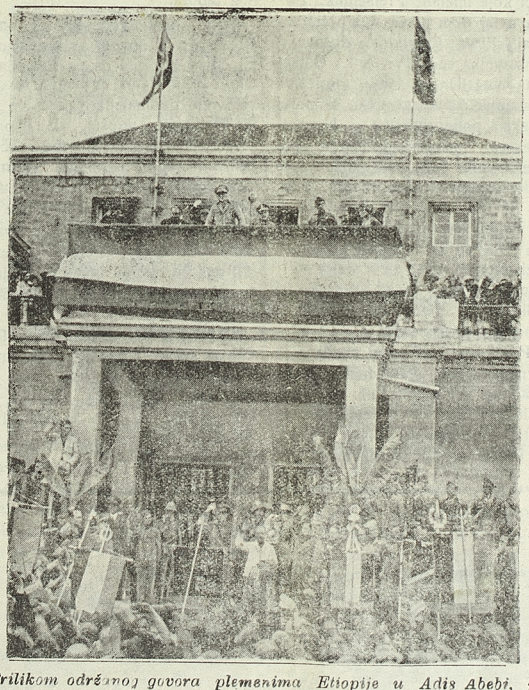
Moskva se prevarila u računu, kad je verovala da će pobeda Narodnog fronta na poslednjim izborima u Francuskoj u brzati potpisivanje ugovarao francusko—sovjetskom vojnom savezu. Na protiv, dogodjaji su pošli drugim putem. Gosp. Blum, koji je u Francuskoj preuzeo vlast na osnovu rezultata ovih izbora, počeo je odmah voditi politiku odlaganja u pogledu tog vojnog saveza, iako su Rusi stalno urgirali. On je shvatio da će francusko—sovjetski pakt, čiji je značaj već ogroman, dodatkom klauzula o automatskoj vojničkoj pomoći postati diplomatski čin čije se posledice ne mogu predvideti. Uprkos zahtevima i pretnjama komunista, koji su postupali po nalogu Moskve, pregovori o tom savezu ostali su na mrtvoj tački. Doduše, bilo je pokušaja da se stvori dodir izmedju dva generalštaba. Ali ti pokušaji imali su samo prolazan karakter i nisu postigli nikakav ozbiljan ili trajan rezultat pošto francuski vojni stručnjaci nemaju najbolje mišljenje o borbenoj snazi sovjetske armije. S druge strane, geografska i strategirska rasmatranja u vezi sa položajem Poljske i Rumunije takodje nisu mogla imati povoljan uticaj na shvatanje Francuza u ovom pitanju.

I Španski gradjanski rat naveo je mnogobrojne Francuze, koji su ranije otvoreno propovedali potrebu vojnog saveza sa Rusijom, da kritičnije posmatraju situaciju. Koncepcija takvog saveza sve više se kritikuje ne samo u desnom već i levom krilu Narodnog fronta. Jedino su ubedjeni komunisti za taj savez. Poznato je da je sovjetska akcija u Barceloni i u Valenciji naišla na negodovanje u Velikoj Britaniji, čije se gledište već izvesno vreme uzima kao kompas u Francuskoj inostranoj politici. Quai d' Orsay ne želi da dodje u sukob sa Foreign Office-om, ako se to može izbeći. Ta želja dobro je primljena u celokupnom francuskom javnom mnenju i kod svih stranaka.

S druge strane, u Parizu se smatra da će dalje zbližeje sa Rusijom automatski učiniti težim sporazumom sa Berlinom. Ta eventualnost izazvala b negodovanje kod desničara kao i kod levičara, pošto je održavanje mira glavna tačka njihove politike. Bez sumnje bi i predsednik vlade g. Blum rado realizovao takav sporazum, makar po cenu pogoršanja odnosa prema Rusiji.

Postoji i jedna druga okolnost, koja je možda značajnija nego što izgleda. Pobeda generala Franka izazvala bi bekstvo nekih 100.000 vojnika španske ili druge narodnosti iz Spanije. Francuske vlasti, njima neće odbiti pravo azila. Al prisustvo jednog jakog i mnogobrojnog revolucionarnog elementa u zemlji bez sumnje bi pojačalo anti—sovjetske osećaje u francuskim narodnim masama, koje se boje da boljševici nameravaju da izazovu gradjanski rat i u Francuskoj. U takvim prilikama pokušaji Moskve da pojača francusko—sovjetski savez jedino mogu izazvati slabljenje tog sporazuma.

KONTRADITORNE VIJESTI
o zdravlju potkralja Gracijania

Prilikom održanog govora plemenima Etiopije u Adis Abebi, potkralj Graciani postao je žrtva atentata.

Naša slika prikazuje potkralja za vreme njegova govora na balkonu vladine zgrade u Adis Abebi.

DŽIBUTI, 1 marta (h). Prema vijestima iz Adis Abebe tvrdi se, da je stanje ranjenog potkralja Graciania vrlo teško i ozbiljno. Njegova okolina je zabrinuta za njegov život. Prigodom eksplozije bombe komadići željeza ranili su pluća i izazvali njeno zapaljenje.

ADIS ABEBA, 1 marta (h) Zdravlje potkralja Gracianija se poboljšava. Njegova je okolina mišljenja da će za 5-6 dana moći napustiti krevet. Specijalista dr Frugoni je konstatovao da ne postoje nikakove nutarnje komplikacije.

Kreditna politika Italije

Dne 19 februara je korporacija za kredit i osiguranje održala godišnju skupštinu, da proveri kako se pokazao u praksi zakon „o odbrani ušteda i o disciplininiranju kreditne funkcije", koji je stupio na snagu 16 marta 1936 godine. U izradi tog zakona je već aktivno učestvovala sama korporacija, a u glavnom organu konfederacije bankarstva je već u junu prošle godine naglašeno, da je glavna prednost tekstu u tome, što je „dinamički efekat disciplinirat t. zv. korporativnom metodom". Te reči nisu jasne, ali u glavnom žele da kažu, da se država kao zakonodavac može odreći neelastičkih formulacija, jer kao vrhunac administrativnog aparata ima mogućnosti da putem korporacija popravi i ispravi nedostatke.

Tom zakonu je poklonjena pažnja i u inostranstvu. Od državne banke je napravio zaista najvišu komandu i pored poludržavnih kreditnih zavoda „javnog prava" razlikuje velike privatne »banke javnog prava", ostali zavodi su privatno-privredne, iako za sve vredi odredba da ne smeju imati majoritet stranog kapitala. Čitav kredit je podržavljen, povećana je odgovornost za upravu i reviziju knjiga, ali inače prevlađuje težnja da se ipak donekle održi privatna inicijativa. „Elastičnost" se sastoji specijalno iz toga, što podela kompetencije između pojedinih grupa u pogledu primanja depozita, diskonta, rediskonta itd. nije rešena u „pravoj liniji, nego je ostavljena izvesna sloboda.

Danas, posle etiopskog rata, krediti su oprezno razdeljeni između države i privatne privrede. Italijanska privreda živi u drugoj klimi, u „carskoj klimi" kako to naziva Mussolini. Najviše je sloboda kretanja potrebna u pomaganju spoljne trgovine, gde se banka mora držati uzancija inostranstva s jakim kapitalom. U tom pogledu se pokazalo da je naređenje o „bankama javnog prava" ipak ostavilo izvestan sektor neelastičnim. Jer velike privatne banke moraju vršiti druge zadatke nego poludržavni veliki zavodi, kao Banca di Napoli ili Banca di Lavoro. Velikim bankama je prilikom sanacije oduzeta opasna trgovina, dalje finansiranje industrije i sada imaju javno-pravni karakter i time su upućene isključivo na bankarske poslove. Za srednji industrijski kredit je pre izvesnog vremena osnovan specijalan zavod, koji je kasnije fuzionirao s drugom poludržavnom organizacijom IRI.

Kad su devedestih godina prošlog veka osnovane Banca Commerciale i Credito Italiano, zaveden je nemački sistem mešovitih banaka, t. j. primati depozite, a kratkoročne pare opet ulagati na duže vreme. Posle rata je taj sistem stradao, ali naknada u poludržavnom pružanju kredita ne može biti dovoljna. Predlozi, koji treba da se prodebatiraju u kreditnoj korporaciji, nisu javnosti poznati. Oduzme li se naime velikim bankama pretenciozni epitet »javnog prava« i zameni li se epitetom »narodna korist«, prebaciće se njihova odgovornost s pravnog polja na moralno, a da se pri tom ne smanji njihova solidnost. Velike banke će se time opet približiti srednjim i malim tipovima banaka, od kojih su se razlikovale istina razmerima, ali ne i prirodom trgovačkih poslova. U suštini će to biti prihvatljivije i za inostrane partnere, koji obično s manjim simpatijama primaju državne i poludržavne zavode. Disciplina na privatnoj pijaci kredita i vođenje knjiga u bankama su preventivna sredstva za nesmetani razvitak srednjeg kredita.

[h.p.]

Treća faza unutarnjeg državnog razvoja

FAZA DEMOKRATIJE

(Od našeg dopisnika)

Tallinn, februara. Od 12 marta 1934 tj. od dana kad je današnji pretsednik g. Constantin Päts državnim udarom uništio nacional-socialističku organizaciju „WAPS", parlamentarizam je uklonjen iz političkog života Estonije.

Posle čitavog niza godina slobodnog parlamentarnog režima koji se ispoljavao stalnim promena vlada i pretsednika, čvrsta ruka g. Päts-a realizovala je izvesnu stabilizaciju u unutrašnje-političkom životu Estonije. Estonija je iz švajcarskog ustava uzela načelo da pretsednik republike istovremeno ima da bude i pretsednik vlade, tako da šef države na svom položaju može ostati svega relativno kratko vreme. Posle jedne duže periode političkog zatišja došao je trenutak da narod slobodno odluči, želi li promenu ustava sa većom vlašću dodeljenom pretsedniku i vladi ili, pak, održavanje postojećeg stanja.

Po tom pitanju jedan plebiscit je odlučio u februaru 1936. Tad se 75 posto svih glasača u zemlji izjasnilo za promenu ustava. Na osnovu rezultata ovog plebiscita trebalo je izabrati narodno pretstavništvo koje bi se imalo sastojati od dva pretstavnička doma, kojima je stavljeno u zadatak da izrade nov ustav.

Pri Dom sačinjava 80 članova koji pretstavljaju 80 oblasti na koje je Estonija podeljena. U svakoj oblasti mogao se kandidovati neograničen broj poslanika. Ali je svaki od kandidata imao da podnese Izbornom odboru dokumenat potpisan od sto gradjana predlagača i da plati 250 kruna koja se suma vraća u slučaju da je izabran.

Drugi pretstavnički Dom sačinjava 40 članova od kojih su 10 zakonodavni stručnjaci koje imenuje Pretsednik. Pored toga u taj dom ulaze dva pretstavnika „Kaitselit"-a (Narodne odbrane) i dva pretstavnika sudskih vlasti. Ostala 22 člana ovog Doma biraju profesionalne ustanove kao trgovačke komore, industrijske i poljoprivredne i komore, Savez lekara, pravnika, inženjera, itd. Broj pretstavnika svih ovih ustanova je proporcionalan broju članova tih ustanova.

Oba Doma imaju da izglasaju nov Ustav u roku od šest meseci od njihovog sazivanja, to znači ovih dana.

O novom ustavu skoro ništa se ne zna, osim da on treba da vaspostavi disciplinovan parlamentaran režim u zemlji. Predloženi parlament imaće dva pretstavnička doma. Pretsednika republike biraju za pet godina bilo oba doma, bilo svi glasači u zemlji putem plebiscita. Ovo pitanje zasad još nije rešeno. Prema novom ustavu vlada treba da ima većinu u Parlamentu i da računa na potporu pretsednika republike, koji će uživati pravo da suprotstane obrazovanju vlade od pretsednika koji mu ne bi ulivao poverenje. Glavna novina ovog novog ustava je u tome što on predvidja aktivno sudelovanje profesionalnih organizacija u državnim poslovima. One će imati savetodavnu ulogu.

Posle izglasanja Ustava i njegovog potvrdjivanja od strane pretsednika republike pristupiće se parlamentarnim izborima, koji će se održati krajem 1937 po načelima novog Ustava.

Opozicija koju sačinjavaju Centar, socijalisti i pristalice bivše nacional-socialističke organizacije „WASP", odlučila je da ne sudeluje ni aktivno ni pasivno na pretstojećim izborima Konstituante. U krugovima opozicije preovladuje mišljenje da će podnošenje svega jedne kandidatske liste u pojedinim oblastima Estonije, čiji bi kandidati automatski ušli u prvu skupštinu, potpuno diskreditovati tu skupštinu u očima naroda

Ovaj predloženi bojkot koji je organizovao raniji pretsednik g. Tonisson doživeo je samo delimičan uspjeh. Opozicija je uspjela samo u 30 oblasti od 80 sa akcijom, da se podnese svega jedna kandidaciona lista. U svim ostalim oblastima podneseno je više takvih lista. Posmatrači kojima je poznat politički život u Estoniji smatraju da je plan opozicije, da se bojkotuju izbori, delamično uspeo ne toliko usled aktivnosti opozicije koliko zbog nove metode biranja. Narod u Estoniji nije bio naviknut na nov izborni sistem i rezultat tog delimičnog shvatanja birača slučajno je ispunio izvesne želje opozicionog tabora.

Izbor Konstituante kao i ono malo što se zna o novom ustavu daju povoda da se zaključi da će Estonija, verna starim tradicijama, prihvatiti tako zvani „umereni parlamentarizam". Ne postavlja se pitanje uopšte, da li postojeće privremene okolnosti treba sačuvati ili prihvatiti jedan totalitaran režim. Estonija, čim je stekla svoju nezavisnost, pokušala je da uvede zakone po primeru naj iberalnijih zemalja: Švajcarske Velike Britanije, Švedske i Norveške. Ali ona se mnogo požurila i nije vodila računa o onom što je razliku e od drugih naroda.

Državni udar od 12 marta 1934 ojačao je zemlju i dao joj veću unutrašnju kojheziju. Estonija sad ulazi u treću fazu svog političkog razvitka, u fazu demokratije, ali tako da interesi stranaka nikad neće smeti dominirati narodnim interesima. T. P.

Fon Noirat u Beču

Posjeta ministra fon Noirata Beču. Smotra počasne čete.

Politički pregled

Triumvirat

»Jug. pošta" donosi pismo iz Zagreba u vezi jedne brošure g. Rudolfa Hercega pa kaže:

„G.g. Maček—Košutić—Herceg su tercet, koji ima punu legitimaciju vodstva hrvatskih seljačkih masa. Prvi kao idol, drugi kao motorna sila seljačkog pokreta, a treći kao njegov apostol. Oni se popunjuju i pred svojim sledbenicima su neprikosnoveni.

Ta konstatacij možda deranžira izvjesne političke prohtjeve u uskim krugovima građana i intelektualaca, koji su u sklopu pokreta, no to na samoj činjenici ne može izmijeniti ništa.

Kako sve do pojave braće Radića politika sela nije organizovano dolazila do izražaja, nego je to bio isključivi privilegij građansko-gospodskih krugova, to bi bio i razumljiv revolt tih krugova u času, kad jedan veliki pokret uzimlju u svoje ruke oni, o čijoj se koži radi. Manifestacija seljačke ideologije kao prvenstvenog faktora javnog i državnog života neosporno će rezultirati pomeračajem u građanskim i gospodskim redovima. Možda tome leži izvor u još nekontrolisanim verzijama, da je g. Košutić već počeo da razvrstava zvane od nezvanih, da čisti izvjesne unutarnje odnose ne samo u Zagrebu, nego se sprema na jedan pohod kroz sve organizacije, gdje će svaku stvar staviti na svoje mjesto. Nastup njegov na nedeljnoj skupštini „Seljačkih sloga" jasno podvlači odlučnost, da u svakoj danoj situaciji dade punog čovjeka. Možda taj momenat zadaje brige svima onima, koji su u ovaj pokret ušli s drugim mislima, nego li su one, što ih je sadanje vodstvo manifestovalo. Neće dugo trajati i opravdanost ili neopravdanost tih verzija će se vidjeti. One su svakako interesantne!"

Legitimacije članova poslanič. kluba JRZ

»Obzor« javlja:

Beograd, veljače. Predsjednik zastupničkog kluba JRZ, ministar Dragiša Cvetković, dao je izraditi nove klupske legitimacije. Na jednoj je strani slika ministra Dragiše Cvetkoviča sa njegovim potpisom. Ove legitimacije će imati samo zastupnici JRZ.

RIM I VATIKAN

protiv restauracije

BEČ, 1 marta (m). Italijansko zvanično saopštenje, u kome se kaže da Italija za sada nemože da pristane na restauraciju Habsburgovaca u Austriji, jer bi ono bilo vrlo opasno, u ovdašnjim legitimističkim i zvaničnim krugovima izazvalo je veliko razočarenje i depresiju.

LONDON, 1 marta (h). „Dejli Telegraf" javlja iz Beča da je italijansko ministarstvo spoljnih poslova odgovorilo, na pitanje austrijskog poslanika u Rimu, da Italija, u sadanjem međunarodnom političkom momentu, otklanja restauraciju Habsburgovaca,

VATIKAN, 1 marta (h). U vezi sa vjestima da je Vatikan zauzeo stav odobravanja prema aktu austrijskih legitimista u vezi restauracije Hazburgovaca izdano je zvaničko saopštenje u kome se kategorički demantuju vijesti da se Vatikan zalaže za restauraciju monarhije i da su sve verzije u vezi s ovim pristankom skroz tendenciozne.

BEČ, 1 marta (h) DNB saznaje da je utvrdjena posjeta austrijskog kancelara g. Sušnika Rimu još jednom odgodjena. Gosp. će Musolini za ovo vrijeme posjetiti Libiju, dok će kancelar g. Sušnik biti zauzet domaćim poslovima. Tako će četvrtog ovog mjeseca prisustvovati velikoj smotri „Domovinske fronte" u Gracu.

KROZ Šibenik

☐ DEŽURNA APOTEKA: u gradu je „Montana".

☐ KINO BALKAN zatvoren.

☐ TESLA KINO danas prikazuje film ženski Caruso Erna Sack u filmu „Cveće iz Nice«.

☐ »ISTRA" KAVANA, pruža vam dnevno razonodu uz koncerat, te odličnu poslugu.

☐ NETAČNO INFORMISANI donijeli smo u broju od četvrtka netačnu vijest da je pri zadnje vučenje Državne klasne lutrije dobio zgoditak od 50000 din. naš sugrađanin sudski savjet. g. Rendić-Miočević. Taj se dobitak odnosio na sasma drugo lice. Molimo da se ovo uvaži! (a)

☐ PREDAVANJE Dr BRANKA KURAJICA. Sutra, 2 marta u 7 sati na večer predava g. Dr Branko Kurajica u prostorijama Ženske zadruge na temu: „Razorno djelovanje spolnih bolesti na živčani sistem."

Radi važnosti teme preporučamo se svima, bez razlike spola i starosti, da posjete ovo predavanje. Ulaznica 2 Din., đaci 1 Din.

☐ ŠARIĆ GRGO KRSTOV iz Zemunika napao je Baždarić Danicu Franinu kada se ista vračala kući. Grgo ju je najpre udario par puta nogom i šakom u glavu našto je Danica posrnula i pala u jarak. Grgo je tada povukao revolver i opalio metak u Danicu, ali ju nije ranio budući ga je jedan meščanin uhvatio u tom momentu za ruku. Grgo je zatvoren, a istraga se vodi. (g)

Veličanje „poznatog" Kerubina Šegvića

„Jadranski Dnevnik« od 25 napisao je slavopojku poznatom Don Kerubinu Šegviću povodom njegove 70-godišnjice. Taj Kerubin poznat je dobro iz doba Austrije, kojoj je vjerno služio. »Split se može ponositi ovim svojim sinom, koji žali što mu sudbina ne dopušta da ovdje nastavi i dovrši svoj marljivi i korisni rad. Kako je poznato Segvić je i stalni dopisnik vatikanskog (rimskog!) organa »L'Osservatore Romano", te u njemu zastupa ne samo interese vjere, nego i političke interese Hrvatskog naroda", tako šavršava svoj članak „Jadr. Dnevnik".

Don Kerubinom se mogu ponositi oni, kojima je on bio dobar drug u vremenima »dobre im Austrije", ali nikada Spličani jugosloveni, koji su se protiv Austrije borili, dok su ova gospoda to ometala i vjerno joj služila.

Zastupa „političke interese Hrv. naroda" u »L'Osservatore Romano«. Koje li iron je!

Don Kerubin poznat je takodjer po njegovoj novoj teoriji, kojom je tvrdio da su Hrvati.. Goti.

Srećna je, hvala Bogu, ova zemlja što ovi Kerubini slave SEDAMDESETI svoj rodjenvan!!! (c)

☐ ZADUSNICE ZA ANTU STARČEVIĆA protekle su u redu i miru. Zadušnicama u crkvi sv. Petra prisustvovali su prilično broj ozbiljnijih i omladine, na čelu sa dr Cuzziem. Na Nar. Trg stigla je neznatna šačica, koja je otpjevala „Lijepu našu«, dio jugoslovenske himne. (c)

PRETPLATNICIMA!

Priložili smo čekovne uplatnice s molbom da ih se odmah upotrebi za šiljanje pretplate. Svakome starijem pretplatniku dostavilismo istodobno izvadak njegova dugovanja s molbom da što prije podmiri.

GRADSKE VIJESTI

Godišnja skupština Crvenog Krsta

Pored agilnoga rada uzvišeni ciljevi

CRVENOG KRSTA

ne nailaze na razumijevanje kod građanstva Šibenika

Šibenik, 1 marta

Jučer je društvo c. krsta održalo u Preparandiji svoju redovnu godišnju skupštinu koju je otvorio pretsjednik g. Pave Kovačev kraćim govorom u kome je pozdravivši prisutne iznio konture prošlo godišnjeg rada. Na njegov predlog upućene su pozdravne depeše Maršalatu Dvora Nj. V. Kralju Petru II i Nj. V. Knezu-Namjesniku Pavlu kao pretsjedniku Glavnog odbora C. k. Na kraju je dao riječ sekretaru-blagajniku g. Anti Vodanoviću koji je skupštini podnio izvještaj o radu i poslovanju u prošloj godini. Prošlogodišnji rad nije bio vanredan. Po običaju priredio se ljetni dan c. k. i nedjelja c. k. Održan je tečaj za pružanje pomoć koga su s uspjehom završili 30 tečajaca. Tečaj su vodili gg. dri Pazini, Trlaja, Montana i Kandijaš. Izdržavana je dječja kuhinja i potpomagani materijalno školski odbori.

Prihodi društva su pozitivni. Imovina se tokom prošle godine skoro podvostručila tako da danas društvo imade gotovine oko 12 hiljada dinara.

Kritike na ovaj rad nije bilo. Jedan od skupštinara predložio je i njegov predlog je usvojen, da se imovina društva ne drži kod privatne banke, već kod Poštanske štedionice. Poslije riječi nadzornog odbora, odborima je data razrješnica.

Budžet za 1937 godinu primljen je tako da su za ovu godinu predviđeni rashodi 8631.— din, a prihodi 11.171.— d. Prešlo se na izbor nove uprave. Prema pravilima izvjesni položaji pretstavnika civilne i vojne vlasti bivaju kooptirani. Do izbora uprave nije došlo, već je — na predlog jednog skupštinara izabran ponovo stari odbor aklamacijom uz nadopunu ona lica koja više nisu u Šibeniku. Tako ovogodišnji odbor sačinjavaju gg: pretsjednik Pave Kovačev, I. potpret. dr Montana, II. potpret. general Žugić, blagajnik-tajnik Ante Vodanović; članovi odbora gg: Š. Urlić, sreski nač., Ulmanski, kap. freg., dr Trlaja, grad. fizik, Triva Miloš, šk. nadz., Marko Bačinić, nač., Tomov Kv. direktor, prof. Nenad Sinobad, Manfred Makale nač., Gelpi Bruno, opšt. del., Josip Jadronja, belg. konzul, Krsto Krstanović, prota; gđe Bosiljka Makale i Cvijeta Jadronja, gđice Skočić Zorka i Fulgozi Anka. Nadzorni odbor gg: Jurin don Jerko, Kandijaš dr Ivo, Grubišić Frano, ban. vij. i Pajalić Dinko.

Kako je vrlo mali broj građanstva upisano u članstvo C. k. to je skupština izabrala naročiti odbor kome je stavila u zadatak da povede akciju među građanstvo kako bi društvo i brojem članova reprezentiralo svijest i shvatanje Šibenika za uzvišene ciljeve Crvenog krsta. U odbor su ušli: gđa Cvijeta Jadronja, gđica Zorka Skočić, gg. Grubišić Frano i prof. Sinobad te sekretar g. Vodanović.

*

Iznoseći rad društva C. k. u Šibeniku i tok njegove skupštine dužnost nam je da bacimo nekoliko pogleda na neke detalje. Već u svom pozdravnom govoru pri otvaranju skupštine pretsjednik gosp. Pave Kovačev je podvukao žalosnu činjenicu da je na skupštini vrlo mali broj članova i da pored onih koji moraju biti članovi udruženja drugi, tj. građanstvo, su vrlo slabo zastupani u spisku članstva.

Nije nam namjera da, danas, govorimo o uzvišenim humanim ciljevima ove institucije. Mi ćemo — kao javno i objektivno glasilo — samo još jače podvući ovu konstataciju g. Pretsjednika. Jer je g. Pretsjednik, a i drugi, potvrdio da je ovaj mali broj prisutnih članova društva na skupštini (bilo ih je desetak skupa sa pretstavnicima vlasti i štampe!) redovna svakogodišnja pojava.

Šibenik, kao ratna baza, odnosno njegovo građanstvo čiji su interesi vezani sa interesima grada moralo bi stvarno imati daleko više razumijevanja nego građanstvo bilo kojeg drugog grada. Ne ćemo ići preko granice, ali žiteljstvo drugih naših gradića i gradova imadu daleko veće razumjevanje za rad i važnost jačanja i podupiranja Crvenog krsta.

Mi se nadamo da će se građanstvo Šibenika odazvati akciji ove naše institucije i pokazati visinu svoje svijesti za humani i socijalni rad Crvenog krsta. (a)

Šta je sa vagonom pšenice za štrajkaše?

Ili kako se naivan radnički stalež vuče za nos sa strane HRS I b. HSS

Split, 1 marta

Otrag dužeg vremena bilo je javljeno, da je iz Zagreba za štrajkujuće radnike kao dar centrale pristaša HRS, krenuo vagon pšenice.

Ljudi su se danomice, ne imajući čime da se prehrane, kretali i slazili odozgo sa Klisa, Solina, Mravinaca i Kučina, da dodju po obećanu pšenicu, koju je poslao „vodja dr Maček".

U prvim danima, kad su ti ljudi dolazili da pitaju bar približno ostvarenje danih obećanja sa strane onih koji ih uvedoše u za njih katastrofalni štrajk, govoreno im je, da je pšenica već upućena za Split.

Sledećih dana tumačeno im je, kako je »pao snijeg" i da voz ne može da dodje, a danas, kad su se ljudi uvjerili da je „voz kroz čitavo ovo vrijeme kretao gore i dole i da je kroz to vrijeme moglo doći ne vagon, nego hiljade vagona obećane pšenice, pune im se glave senzacionalnom vješću: „Pšenicu su obustavili NACIONALISTI u Lici, jer neće da se pomogne našem radniku!«

Ovaj slučaj, kojega su nam jutros sa ogorčenjem i bučnim protestom protiv HRS a i b. HSS ispričali neki radnici sa Klisa, najbolje dokazuje, kako se i čime se sve naivne radnike kljuka i poteže za nos.

Nije gg. oko tih Organizacija bilo dovoljno što je njihovom krivicom 5000 želudaca naših radnika i njihovih porodica ostalo skoro prazno; život tih radnika neizdrživ itd, nego se još služe svačim da te ljude lažima obmanu.

Nije im bilo dosta što su tim radnicima dovoljnu muku zadali, navodeći ih da stupe u ovaj štrajk, koji je obzirom na vrijeme i dužinu njegova trajanja ubitačan za radnike, nego su se čak služili i lažima, da te ljude i gladne i bijedne, i potrebne i bjesne vuku za nos, čineći ih da danima čine naporan put od njihovih kuća pa do Splita i natrag.

Ovih dana b. HSS držaće u Gradskom Kazalištu neku priredbu, čija bi dobit imala da ide u korist štrajkujućih radnika.

Na tu priredbu gospoda iz b. HSS opet, u svojim apelima pozivaju splitsku okolicu, da ih ona, naravski pomogne materijalnim doprinosom.

Sve priredbe i sva obećanja to su samo „prah u oči« radniku, jer ničim se počinjena pogreška ispraviti ne da. Radnici uvidjaju to i zato se ne moramo čuditi odakle im onoliki bjes protiv HRSa i b. HSS. (p)

Stranci, kojima smo ukazali gostoprimstvo nisu ipak vlasni da rade što ih je volja

Već nekoliko puta pisali smo o štrajku. Iznjeli smo sve one posljedice koje jedan štrajk povlači, podvrgli smo kritici sva ona zla koja su kriva da su radnici stupili u ovaj štrajk, koji je katastrofalan po vremenu u kojemu je učinjen i po dužini njegova trajanja.

Medjutim, sada ima nešto novog što se pojavljuje. Na najmjerodavnijim mjestima od strane uprave tvornica govori se, kako će se tvornice zatvoriti najmanje za šest mjeseci, jer da je izbili štrajk njima došao u najzgodnije vrijeme. Tako se već tvrdi da je „Dalmatia" u Kaštel Sućurcu odlučila da svoju tvornicu zatvori.

Povodom ovih vijesti, treba se ozbiljno zabrinuti. Mi smo strancima koji vode te tvornice ukazali gostoprimstvo. Često puta prešio se i preko izvjesnih griješaka koje su oni učinili nad našim radništvom, samo zato jer je od tog rada u tvornicama živilo par hiljada naših ljudi. Ali, mi tim strancima nismo, ukazajući to gostoprimstvo, dali i ovlaštenje da oni rade kako ih je volja, da rade kad se njima svidi, da otpuste ljude bez razloga i da zatvaraju tvornice kad je njih volja. Ti stranci treba da uoče da je ovo naša zemlja. I da se oni u njoj moraju da vladaju kao gosti, kojima smo mi ukazali gostoprimstvo. Njihove odluke strašno bi pogodile naše radništvo, naime da se tvornice zatvore za 6 mjeseci.

No s druge strane dužnost nam je upozoriti zainteresovane kao i mjerodavne vlasti na neke momente. Rečeno je i tačno je: naši su radnici stupili u štrajk Uprave tvornice su ga prihvatile i stoju na opravdanost i pametno stanovište zatvarajući svoje tvornice u Jugoslaviji one će polačati kapacitet svojih tvornica u Italiji i na taj način prisiliti naše privrednike da cement uvoze iz Italije. Koliko bi to porazno djelovalo na našu građevnu djelatnost nije potrebno isticati. Da do ovog ne dođe treba preduzeti sve potrebne mjere autoriteta jedne vlasti i pozvati na red i jednu i drugu stranu i uprave tvornica i potstrekače štrajka.

U ovoj opasnoj igri dvoličnu ulogu glumi i direktor g. Toni Butat kao direktor jednog italijanskog preduzeća i član uprave HRS-a! Koja je njegova misija?...

Oglašujte u „TRIBUNI"

SPORT

Pobjedom nad »Solinom«

„Osvit" stupa na čelo tabele

proljetnog prvenstva SNP-a

Šibenik, 1 marta.

Proljetno prvenstvo splitskog nogometnog potsaveza započeto je nedjeljom 28 februara gdje su se u prvom susretu — prema rasporedu — sastali šibenski Osvit sa odličnom momčadi Solina, u kojoj je poslije jedne lijepe i fair prvenstvene igre Solin podlegao rezultatom od 4:1. (3:0)

Gostovanje Osvita u Solinu očekivano je naročitim interesom pošto se Osvit danas nalazi u svojoj najboljoj formi, te i raspolaže sa svojim vrsnim silama, a dok nam je vrlo dobro poznata odlična momčad Solina, kao najbolja u splitskom prvenstvu, koja je znala u prijateljskom i prvenstvenom susretu da porazi našeg ljubimca, očekivana je jedna lijepa borba naših dvaju rivala.

Pred punim igralištem »kibica« momčadi su nastupile u svojem najboljem timu, te su se sudcu g. Razmiloviću pretstavile u slijedećem sastavu :

OSVIT	Fančović	
Crnogaća		Rončević
Munitić	Sunko	Roščić
Kacian	Bego	Zaić
Koceić	Peričić	
Kukovia	Milišić	Neškovčin
Rudan	Dešković	
Draškoviić	Čipčić	Bean
Grubišić		Grubić I.
SOLIN	Grubić II.	

Na znak sudije točno u dva sata igra je započeta vatrenim tempom, naročito sa strane Osvita, koji je u velikoj svojoj premoći propustio mnogo sigurnih i zrelih šansa, a naročito po Peričiću i Begi. No uza sve to Kacian ipak uspjeva u tom dijelu igre da poluči dva gola — prvog iz penala — a trećeg Koceić zapucavši, uzaludno je Grubić pokušao da obrani, njegov silan šut. U tom dijelu igre Solin je bio prisiljen da se samo brani, ne polučivši ni jedan zgoditak.

U drugom dijelu igre Solin se trgao pa je igra bila ravnopravna, uz laganu premoć Solina. No u koliko Solin, u toliko i Osvit, propuštene su zrele pozicije iz neposredne blizine. Solin je nastojao da poluči bar počasni goal, našto mu ipak uspijeva po desnom krilu, no i Peričić svojim šutom je ipak jednom našao lopti put u mrežu, zaključivši ujedno rezultat 4:1.

Suvišno bi bilo da govorim o igri pojedinih igrača, — no ipak moram naglasiti da je Osvit svojom igrom potpuno zadovoljio, te svojom pobjedom otrgnuo Solinu u sred Solina dragocijena dva boda, te se potpuno opravdano nadamo, da će nas i do kraja prvenstva časno i dostojno raprezentirati, te konačno i dobiti svoju zasluženu titulu „prvaka". U njegovim redovima najbolje je igrala halflinija, koja je i zaslužna za rezultat prvog poluvremena, — no u drugom je nešto popustila. U obrani kao uvijek odličan Crnogaća, dok je i Rončević sa činjavao siguran Osvitov zid. Fančović — izim par šuteva — „zadremao" je na svom golu. U navali je svakako bio jedan od najboljih Kacian i Zaić. No sva kako sam uvjeren da je najveća opasnost bio za protivnički gol Kacian, koji je svojim driblingom i oštrim pucanjem češće najavljivao svoj dolazak golmanu Grubiću. Koceić uslijed blesure na ruci, mnogo nam se slabije pretstavio svojom igrom nego inače. Peričić je zapucao mnoge i mnoge sigurne šanse koje su svršavale u ruke golmana. Mislim da nebi bilo na oduvet kad bi bio malo kuražniji pred protivničkim golom. Bego je svakako bio jedan od najslabijih u navali. Tom igraču bi preporučio da se malo ozbiljnije lati treninga, našto bi posve sigurno došao opet u svoju staru formu.

Solin nam se pretstavio kao vrlo dobra i disciplinovana momčad, pokazavši nam lijep futbal, no ovoga puta nije uspjela da poluči rezultat u svoju korist, poradi lijepe igre opasnog protivnika.

Sudac g. Razmilović utakmicu je sudio odlično, našto mu je bilo obaveščeno fair igrom sa obe strane. — (m. b.)

Loš dan našeg reprezentativca

»Hajduk«—»Bata« 2:1

Split, 28 februara.

Klubovi su izveli na teren ove igrače:

„Bata" : Jakšić, Nikolić, Tošić, Kondić, Stanković, Cvetkov, Bajl, Milivojević, Antolković, Andrašević, Borović.

„Hajduk" : Kriše, Milutin, Matošić, Marušić, Purišić, Bakotić, Alujević, Lemešić, Krulc, Kragić.

Veliko je interesovanje vladalo medju splitskim sportistima i za ovu utakmicu, jer nas još samo 8 dana dijeli od važne i presudne utakmice sa državnim prvakom. Oko 1500 gledalaca gledalo je živu i uzbudljivu igru i veliko požrtvovanje, kojim su igrala oba teama. Medjutim

„Hjaduk" nije zadovoljio,

jer nije dosta da igrači, kako se kaže, dadu sve od sebe, već treba da im sistem igre je koristan i opasan po protivnička vrata. Toliko je puta pisano i toliko puta su Hajduci osjetili na svojoj koži, da samo brza igra dugim pasovima preko krila nosi pobjedu, pa ipak i danas je domaćin igrao u širinu, dozvoljavajući Batinim halfovima, da se odmah spuste u svoj bekovski prostor i da ometaju Hajducima pucanje na goal. Bata je medjutim sasvim obratno uradio, on je imao samo jedan jedini cilj : protivnička vrata, pa je preko svojih brzih i dobrih krila vlše puta ozbiljno ugrožio Hajdukova vrata, pošto osim vratara još do njih ni bekovi nisu stigli a halfovima nije bilo ni traga. Sva je sreća za Hajduka da protivnička krila Bajl i Borović nisu vješti pucači, inače bi se Hajdukova mreža zatresla barem 5—6 puta. Šansa je dakle Bata dosta imao, ali nije ih umeo da iskoristi.

Hajdukova nadmoćnost

Hajduk je imao mnogo više od igre i katkad bi po 10 minuta opsjedao protivnička vrata, ali je samo Lemešić uspeo da u I poluvremenu dade 2 gola. Sve ostale mnogobrojne šanse su ostale neiskorišćene krivicom Matošića III, Kragića i Krulca, koji je izgleda van forme, jer je vrlo netačno i mekano pucano. Desno krilo Alujević je vrlo prodoran, bio je najopasniji za uvijek opreznog i lukavog Jakšića, ali i on loše puca pa je prema tome jedini Lemešić bio u stanju da zatresa protivničku mrežu. Ali je u II poluvremenu i on popustio i nije više onako odvažno letio na loptu kao u I poluvremenu.

Fatalno driblovanje

Svoje loše pucanje na protivnički goal Hajdukova navala je mogla da nekako nadoknadi što je moguće češćim pucanjem na goal, ali se je u protivničkom kaznenom prostoru driblovalo u nedogled, sve dok brza Batina odbrana nije sve očistila. Tako su onda propadali svi napori izvrsne Hajdukove uže obrane i halves—linije, kojoj je glavna mana da ne puca poluvisoko dugim loptama. Inače halfovi su dosta dobro dodavali svojoj navali, što im je i glavna zadaća. Od halfova je najbolji bio Marušić, dok su Purišić i Bakotić dali osrednju igru. Navala je najgori dio Hajdukovog teama, jer ne samo da su igrali kratkim pasovima kroz trie, osobito prvih 20 minuta igre, već su pokazali da vrlo malo treniraju pucanje na goal a to je „kruh svagdanji" za igrače jednog ligaškog kluba. Danas se je najbolje vidilo, da Hajdukova navala gore puca nego kad im je trener bio stari i iskusni sportista g. Luka Kaliterna. Hrdjavo pucanje, slabo snalaženje i nesigurnost pred protivničkim vratima, što sve karakteriše navalu »bijelih«, učinili su vrlo mučan utisak na splitsku publiku, koja se je nadala da je medju današnjim igračima Hajduka još živa tradicija na negdašnju slavu. Medjutim jasno je da Hajdukovi igrači danas ne shvaćaju veliku dužnost, koju im je nametnula okolnost što su oni jedini prestavnik našeg primorskog futbala medju desetoricom najboljih naših klubova. Mi se nadamo da će u jedanaestom času Hajduci shvatiti ozbiljnost situacije u kojoj se nalaze, jer osim igre sa BSK—om imaju da odigraju još 4—5 teških utakmica, od kojih neke i na tudjem terenu. Budu li Hajduci popustili u II kolu državnog prvenstva isto kao i 1935, neka budu uvjereni da će njihovi mnogobrojni protivnici u Zagrebu, Beogradu i Sarajevu s pravom govorili, da su Hajdukova kola išla naglo nizbrdo.

Kako je protekla utakmica ?

Oba goala za Hajduka je dao stari majstor Lemešić, dok je Hajdukovu mrežu zatresao centar Bate Antolković. Igra je protekla vrlo fair i sudijin posao je bio vrlo olakšan, ipak neke njegove manje greške naišle su na jako negodovanje od strane publike. Sudija je bio g. Peko Maričić. A. D.

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka daljnja reč 50 p. (uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po retku D 10 — Oglasi po tarifi

Iznajmljuje se stan od 4 sobe sa potpunim komforom i velikom terasom u kući Josipa Jadronje na obali. Pogledati od 10—13 sati jutrom i od 16—18 sati posle podne. 108-2

SOBA, stan, lokal ili druge prazne prostorije najbrže ćete unajmiti preko malog oglasnika mjesne štampe. »Tribuna« će vam te oglase donijeti uz umjeren honorar. Male oglase za naš list prima administracija preko cijelog dana.

Roman „TRIBUNE"

JOSIP BODULIĆ:

Tako je sudbina htela....

Zadar. Koliko god bio velik ovaj kamen na kome i o kojeg se spotakla dva sveta: romanski Italijani i slovenski Jugosloveni, svojom lepotom nadvisuje svu gruboću geografskog i istorijskog položaja. Njegova prostrana okolica opustela, gola krš, ostatak nekadašnje bogate i šumovite ilirske Dalmatie i Tomislavove Crvene Hrvatske, jedno je sastavno telo, jedan kameni gladni plašt koji štiti u svojoj sredini biser, srce svoje, čuvajući ga ljubomorno ko zenicu oka svoga. Zadar. Divan mali gradić opkoljen sredovečnim zidinama krije u sebi dalmatinsku elitu, pomalo već odnarođenu, ali zato čvrsto obvitu neprobojnim obručem crvenih kapa. Za ledima mu verni i prostrani Kotari, a pred njim plavo more, Jadran, po čijim su plaštu prosuti desetci malih i velikih otoka.

Na odjeku Zadra posula je svoje jednoličke kućice pitoma varošica Preko. Grad deli od otoka Ugljana samo uski zadarski kanal kojeg, za lepih letnih dana, i deca u čamcima prelaze za nepuni sat.

U toj varošici učiteljevao je osamnaestogodišnji učitelj Luka, sin ugledne zadarske obitelji. Uvidevši da neće od roditelja imati velike pomoći završi učiteljski tečaj i pođe odmah da služi oslobodivši se kućne zavisnosti. Sve svoje mladenačke sposobnosti posvetio je seoskim mališanima učeći ih i spremajući za život. Zalazeći subotom i nedeljom u grad ljubakajući mladim i vitkim građankama, upoznao se i sa Marijom, lepom i dobrom devojkom, ćerkom uglednog višeg državnog činovnika. Ubrzo se sprijateljiše i postaše intimni. Ljubav ih spoji . . .

*

Kad bi se nedeljom posle podne stariji grad slegao po kavanama, služavke i guvernante s decom po parkovima, upijala je Marija sveži popodnevni zrak na prozoru svoje sobe. Nije plandovala — znala je da će ulicom naići njen Luka. Okolne kuće, čije je kamene fasade izlizao zub vremena, nemo su gledale onaj ružin pupoljak kako gura svoje crvene latice kroz zelene peteljke. Bilo je katkad i dosadno stajati na prozoru besposleno. Tišina poslepodnevnog grada nije bila ugodna. Mariju su vukle misli u park i preko luke na Barkanj u ladovinu stoletnjaka. Tamo je mnogo lepše, mnogo ugodnije. Brala bi cveće i njime okitila svoj veliki šešir, a široka bi suknja lagano se leluckala po svežoj travi. Ali građani, prijateljice, pa majka, a da i ne spomene strogog oca. Ona je devojka za udaju. Ona mora biti „besprekorna". Nesme ići s muškarcima. Ostala joj jedina nada njena soba i prozor na ulici pod kojim bi joj njen Luka došao i gde bi se oni dugo i slatko razgovarali. Ali i to s oprezom da ne naide brat ili otac ili koji od njihovih poznanika.

Budnim je okom pazila Marija niz ulicu i slušala kad će čuti odmerene korake svog dragana. Kad bi naišo on bi najpre bezazleno, kao slučajni prolaznik, prošo mimo kuću. A kad bi mu na povratku pao, pred noge, cvet pogledao bi gore. Bio je to znak da nema »mačka« kod kuće.

Lagano, opreznom diplomatijom uspelo je u „stvar« uputiti i majku Marijinu, pa i po kojeg od rodbine. Ali daleko od toga da bi za to i otac doznao. Za njegove otsutnosti Luka je mogao da uđe i u kuću i da u primaćoj sobi, na mekom divanu, poljubi Marijine nežne ruke. Dugi vremenski sati brzo bi prolazili i njihova se mlada srca morala nerado rastajati.

[nastaviće se]

Direktor : HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik : BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa : Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plativo i tuživo u Sibeniku